

Veřejná podpora v Programu Zelená úsporám

I.

Veřejná podpora v Programu Zelená úsporám (dále jen „Programu ZÚ“) je zmíněna v Příloze č. I/3 ke Směrnici č. 9/2009 MŽP o poskytování finančních prostředků ze SFŽP v rámci Programu Zelená úsporám.

Dotace z Programu ZÚ lze bez omezení ze strany veřejné podpory poskytovat pouze fyzickým osobám, jejichž primárním cílem je použít dotaci na uspokojování vlastních bytových potřeb. Tedy typicky vlastníky rodinných domů, fyzické osoby nepodnikající. U ostatních subjektů (právnícké osoby, podnikatelé, bytová družstva, municipality, sdružení vlastníků jednotek (SVJ)), pokud s předmětem dotace vykonávají ekonomickou činnost – tedy i fyzická osoba vlastníci bytový dům – je nutno postupovat podle pravidel veřejné podpory.

II.

V Programu ZÚ lze poskytovat dotace ve třech režimech veřejné podpory, které jsou slučitelné s právními předpisy EU. Je to v režimu de minimis (200 tis. EUR), podle Dočasného rámce (500 tis. EUR) a podle Blokové výjimky (7,5 mil EUR). Zároveň platí omezení podle přílohy č. I/3 Směrnice MŽP č. 9/2009 (100 milionů Kč).

1) De minimis

Poskytování podpor malého rozsahu upravuje Nařízení Komise (ES) č. 1998/2006 ze dne 15. prosince 2006 o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis. Maximální výše podpory je ekvivalent 200 tis. EUR pro jeden podnik za dotčený fiskální rok a 2 uplynulé fiskální roky. Rozhodným okamžikem je datum poskytnutí podpory, v případě Programu ZÚ tedy datum vydání Rozhodnutí o poskytnutí podpory. Kurz přepočtu CZK/EUR je přebírán z údajů Evropské centrální banky, které jsou vydávány v Úředním věstníku EU v části C.

Pro poskytovatele vyplývá povinnost vyžádat si od příjemce informaci (v Programu ZÚ formou čestného prohlášení) o všech podporách de minimis obdržенých v dotčeném období tří fiskálních roků. Dále musí příjemce informovat o tom, že poskytovaná podpora je v režimu de minimis a sdělit mu zamýšlenou částku podpory. Musí také vést evidenci všech takto poskytnutých podpor, alespoň po dobu 10 let od data udělení poslední podpory, fakticky tedy do konce roku 2022.

Od 1. 1. 2010 začne fungovat registr de minimis (v režii ÚOHS), pak bude mít poskytovatel ještě za povinnost do 5 pracovních dní zaznamenat poskytnutou podporu do tohoto registru.

Kumulace podpory „de minimis“ s jinou podporou ke stejným vhodným nákladům je možná, avšak nesmí dojít k překročení maximální míry, která je daná pravidly pro jinou podporu (např. pravidla pro regionální investiční podporu).

2) Dočasný rámec

Podporu upravuje Sdělení Komise – Dočasný rámec Společenství pro opatření státní podpory zlepšující přístup k financování za současné finanční a hospodářské krize (2009/C 16/01). Česká republika v souladu s tímto sdělením obdržela Rozhodnutí N236/2009 – přímé podpory do výše 500 tis. EUR dle Dočasného rámce. Tím je umožněno čerpat tuto podporu i v rámci Programu ZÚ. Tímto Rozhodnutím Evropská komise uznává, že Česká republika byla zasažena krizí jako celek a příjemce tuto skutečnost nemusí dokazovat jednotlivě. Musí však prokázat, že před 1. 7. 2008 nebyl v obtížích. Poskytovatel si opět může tuto informaci vyžádat ve formě čestného prohlášení.

Maximální výše podpory je ekvivalent 500 tis. EUR pro jeden podnik v období 1. 1. 2008 až 31. 12. 2010. Kumuluje se s podporou de minimis a jinou podporou poskytnutou podle tohoto rámce.

Tento Dočasný rámec může být teoreticky po 1. 1. 2011 prodloužen, záleží na rozhodnutí Evropské komise. Po skončení Dočasného rámce může podnik opět čerpat podporu de minimis.

Poskytovatel si musí vyžádat čestné prohlášení od příjemce o již poskytnutých podporách de minimis a o podporách dle Dočasného rámce v období od 1. 1. 2008. Stejně tak musí vést evidenci všech takto poskytnutých podpor, alespoň po dobu 10 let.

3) Blokovaná výjimka

Podporu upravuje **Nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokovaných výjimkách)**.

Ve spolupráci s ÚOHS byl Program ZÚ oznámen u Evropské komise, od Generálního ředitelství hospodářské soutěže obdržel registrační číslo X512/2009.

Podle blokované výjimky lze poskytovat podporu až do výše 7,5 milionu EUR na podnik a projekt, přičemž je ale nutno dodržet maximální intenzitu podpory ze způsobilých nákladů. Program ZÚ umožňuje žadateli vyšší dotace maximálně 100 mil. Kč na jeden podnikatelský subjekt za období 2009-2012.

Podle čl. 21 (opatření na úsporu energie), který se týká oblastí podpory A, B, nesmí intenzita podpory překročit 20 % uznatelných nákladů pro velké podniky, 30 % pro střední podniky a 40 % pro malé podniky. Jiný způsob výpočtu, s přihlédnutím k budoucím provozním ziskům a nákladům, a potvrzený externím auditorem, je příliš administrativně náročný a pro potřeby Programu ZÚ není vhodný a ve většině případů by povolená intenzita podpory nepřekročila výše uvedené hodnoty.

Podle čl. 23 (podpora zdrojů energie z OZE), který se týká oblastí podpory C, nesmí intenzita podpory překročit 45 % uznatelných nákladů pro velké podniky, 55 % pro střední podniky a 65 % pro malé podniky.

Dotace ve formě bonusu za vybrané kombinace opatření se pro účely veřejné podpory rozdělí rovným dílem mezi jednotlivá opatření, ke kterým se bonus vztahuje.

Podporu poskytnutou podle blokované výjimky lze kumulovat s jinou podporou, pouze pokud se podpory týkají jiných způsobilých nákladů. V případě stejných způsobilých nákladů nesmí být součtem všech podpor (de minimis, Dočasný rámec, blokovaná výjimka) překročena maximální míra intenzity (20, 30, 40 % pro zateplení, respektive 45, 55, 65 % pro OZE) ani maximální částka.

Dalším požadavkem blokové výjimky je motivační účinek podle článku 8 obecného nařízení o blokových výjimkách. Příjemce tedy musí napřed zažádat o podporu a pak teprve zahájit práce na projektu (platí pro malé a střední podniky). V případě velkých podniků je prokazování ještě složitější, poskytovatel musí ověřit další kritéria podle článku 8 obecného nařízení o blokových výjimkách.

Kategorie podniků se řídí přílohou I. Nařízení č. 800/2008 s tím, že budeme v souladu s výše uvedeným předpisem posuzovat každý jednotlivý případ .

III.

Vyšší částku než dovoluje bloková výjimka nelze v rámci Programu ZÚ poskytnout, takový případ by bylo nutno klasicky předem zvlášť notifikovat u Evropské komise jako ad hoc podporu.

V rámci veřejné podpory existuje ještě povinnost poskytovatele odevzdat Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže souhrnné hlášení o všech veřejných podporách za minulý rok (k 30. 4. následujícího roku) a podávání zpráv o aplikaci Dočasného rámce (na vyžádání). Tuto povinnost plní odbor ekonomických nástrojů MŽP, ve spolupráci se SFŽP.

Ve všech třech režimech poskytování veřejné podpory je výše podpory uváděna jako hrubý ekvivalent podpory (HEP). Pro účely Programu ZÚ, který poskytuje dotace, nikoliv záruky či úvěry, je HEP roven výši dotace.

Hrubý ekvivalent podpory se pro dotaci na opatření rovná výši dotace pro jednotlivá opatření v oblastech A, B, C. Hrubý ekvivalent podpory pro dotaci pro přípravu a realizaci opatření se rovná výši dotace na tuto dokumentaci dle Přílohy č. II/4 Směrnice č. 9/2009. Hrubý ekvivalent podpory pro dotaci pro dotační bonus při kombinaci opatření u vybraných opatření u BD se rovná výši dotace na tento dotační bonus. V případě poskytnutí více podpor současně se pro účely stanovení intenzity veřejné podpory sčítají dílčí hrubé ekvivalenty podpory.

Způsobilé náklady jsou takové náklady, které přímo souvisí s realizací opatření podpořených z programu Zelená úsporám (zateplení, instalace OZE). Nelze mezi ně počítat náklady na další části rekonstrukce budovy.

Intenzita podpory se spočítá podle vzorce:

Hrubý ekvivalent podpory

----- x 100

Celkové způsobilé náklady

Pozn.: Omezení intenzity podpory platí pouze pro režim blokové výjimky.

Pro poskytovatele tedy vyplývá následující postup:

- spočítat poskytnutou dotaci (rovná se HEP)
- vyčíslit způsobilé náklady
- podle výše uvedeného vzorce zkontrolovat, zda nebude překročena přípustná intenzita podpory dle blokové výjimky, případně dotaci snížit

IV.

V souvislosti s novým nastavením Programu ZÚ a jeho propojením s Programem NOVÝ PANEL (dále jen „Program NP“) od září 2009 může docházet ke kumulaci veřejné podpory v obou programech na jednom projektu oprav bytového domu, který kromě zateplení obsahuje ještě další typy oprav.

Na stejné druhy oprav (způsobilé náklady) nelze současně poskytnout dotaci z obou programů. Na opravy, ke kterým byla či bude poskytnuta dotace z Programu ZÚ, však lze poskytnout bankovní záruku z Programu NP.

V Programu NP lze pro panelové domy čerpat podporu pouze v režimu blokové výjimky (na rozdíl od Programu ZÚ jde o regionální investiční podporu podle článku 13 obecného nařízení o blokových výjimkách). Pro nepanelové domy lze v Programu NP čerpat podporu pouze v režimu de minimis, s tím, že i pro tento režim platí motivační podmínka, týkající se zahájení prací až po podání žádosti.

Pro optimální využití poskytovaných podpor je obvykle vhodné zvolit pořadí uzavírání smluv o podpoře, jak je uvedeno dále. Pořadí podání žádostí o podporu však není pro výpočet maximální možné intenzity veřejné podpory rozhodující.

Panelové bytové domy

Jako nejvhodnější lze doporučit tento postup:

- nejprve uzavřít smlouvu o záruce z Programu NP
- následně uzavřít smlouvu o dotaci v Programu NP
- jako poslední uzavřít smlouvu o dotaci z Programu ZÚ

Nepanelové bytové domy

Výběr vhodného postupu závisí především na počtu opravovaných bytových jednotek, výši nákladů na opravy na bytovou jednotku a podílu vlastních zdrojů investora na financování oprav. Z uvedeného důvodu jsou dále uvedené počty bytových jednotek pouze orientační.

Menší projekty - do cca 100 bytových jednotek

- nejprve uzavřít smlouvu o záruce v Programu NP
- následně uzavřít smlouvu o dotaci v Programu ZÚ (v režimu Dočasného rámce),
- jako poslední uzavřít smlouvu o dotaci v Programu NP

Větší projekty - nad cca 100 bytových jednotek

- nejprve uzavřít smlouvu o záruce v Programu NP
- následně uzavřít smlouvu o dotaci v Programu ZÚ, a to v režimu blokové výjimky či Dočasného rámce
- jako poslední uzavřít smlouvu o dotaci z programu NP